

MAKAILLAUA PIPAR-AUTS ETA PATATAKIN (Lekeitio'ko Arranegi kaletik)

Nere amama Pillipak egiten eban lez esango dot. Ba eukan dendatxo bat Arranegi kalean, txikia baiña supermerkatu baten antzekoa: milla gauza ezberdiñak barruan ebazan.

Etxeko ateetan egoan bi metroko mostradore bat eta beronen baztartxo batean kaña-pattar boteilla bat kopatxuakin. Atsoak etorten zirean:

— Pillipa, emoixu kaña kopatxu bat.

Sartun eta eskumara koipe-poto aundi bat, bertotik olixua emoteko. Aldamenian ogiak eta saku-patata bat. Barrurago txapiñak eta txanklo egurrezkoak kabanara joatekoak, artile-galtzerdiak eta narruzko bota untzedunak. Dindilizka txorizuek, koipe-puxikak, estekak eta gantzak gazitxuta. Baita albarketak be, umetxuentzako zapatatxuak eta eurak zirutzeko eta bazteko pastak. Baita “bola maravillosa”k be erropia garbiteko.

Txarritxu bat, eun kilokoa, ilten eban amabostean bein eta dendako bodegan eukazan arrizko aska batzuk urdaiak gazitzeko. Urdaiakin gazitzen ziran gantzak eta urdaiatzpikoak.

Makaillaua be saltzen eban eta ale eder bat egoten zan ateetako orman kale-ertzean. Makaillaua neguan eta urdaiatzpikoa udan. An joaten nintzan udan amamaren etxera eta egun baten, gizon bat pasa zan urdaiatzpikoaren aldamenetik esanaz:

— Arrinda'tar surraundixok ez dozak txarto bizi.

A urdaiatzpikoa saltzeko zan, baiña, guk be, amamaren illobatxuok, jaten genduan ondartzan baiñua artu eta gero.

* * *

Makailluaren buztana ez eban iñok be nai izaten eta gure amamak mostradore azpian gordeten ebazan. Dozena bat batzen ziranean, lurrezko kaxuela batean ipintzen ebazan, egur-ikatzagaz berotuta.

Onela:

Makaillaua ur otzetan beratu ogeita lau ordutan, zati meiak diranean. Lodiak ba'dira denbora geiago biar dabe. Zatiak zelakoak diran, egun bi be bai.

Olixua imiñi sartainean kipula gorriakin. Tipula gorritzen danean, piper-autsa bota koillarakada bat. Segundu bi naikoa dira, arin erretzen dalako piper-autsa.

Gero ura bota eta patatak imiñi zapal-zapal ebagita.

Patatak egiten diranean, orduan makaillaua bota azala gorantz dauala. Aurretik eskamak kendu makaillauari.

Amar minutu edo amabost naikoak dozuz. Gure izeko Gardalupe'k esaten eban ze:

— Patatak gitxiago eta gozeago.

ARRINDA'tar ANES

ITUN BIZI NAZ

Arana-Goiriren "Lenago il" olerkiaren doñuaz abestu daiteke.

Itun bizi naz,
beti naigabez,
nekegarri iat bizia;
Anai-tarteko
burruka ankerrak
zatitu du Alderdia;
pozez zorutzen
ta algaraz dakust
gure betiko etsaia;
naiago neuke
Euzkadi baiño
nerau lenago iltia.

Zar eta gazte,
gizon eta andre,
euzko endaren sendia;
ez daigun galdu
Arana-Goirik
itxi euskun ondoria;
zaindu gogotsu
ta itxaropentsu
beragandik ikasia;
ezergaitik ez
iñoiz ukatu
Euzkadiren izatia.

Oi euzkotarrak,
ene anaiak,
egin daiguzan bakeak;
alkartu eta
itxi betiko
banakuntzak ta asarreak;
zabaldtu beingoz
Euzkadigaitik,
guztiok biotz-ateak;
alkarte onek
erretzuko dauz
Euzkadirentzat bideak.

Euzkadi dogu
guk Aberria,
ez España, ez Prantzia;
zapaldu eta
deusezta da
etsaiaren guraria;
ZIN egin daigun
il arteraiño
bere alde jokatzia;
obe dogu ba
ikusi baiño
Euzkadiren il-zoria.

GOIRIA